

Colloquium UNHCR-Intact: schadelijke traditionele praktijken

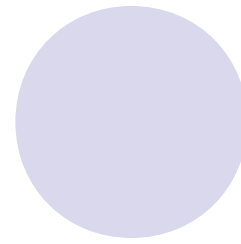
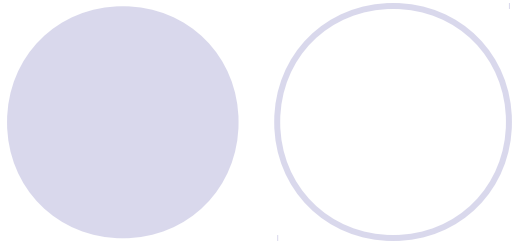
An Maes

senior juriste BCHV

amaes@cbar-bchv.be

Onderzoek en evaluatie van de
nood aan bescherming:
twijfel over identiteit/afkomst en
gebruik van country of origin
information (COI)

overzicht

- Probleemstelling
- Doctrine
 - Westerveen: geloofwaardigheid en COI
 - COI-analyse BCHV en analyse Abbink en Van Bijlert
 - Carlier: théorie des trois échelles
- Rechtspraak RvV
mbt vaststelling land van herkomst/bescherming in STP dossiers
 - RvV 18 januari 2010, nr. 37.099
 - RvV Algemene Vergadering 24 juni 2010, nr. 45.395
 - CCE 19 mei 2011, nr. 61.832
- Conclusie

Probleemstelling

- art. 48/3 §1 VW, om erkend te worden als vluchteling dienen cumulatief vervuld te zijn:
 - vreemdeling zijn in de zin van art. 1 Vluchtelingenverdrag
 - gegronde vrees hebben voor vervolging
 - om redenen van ras, godsdienst, nationaliteit, behoren tot sociale groep of pol. overtuiging
 - zich buiten land waarvan men de **nationaliteit** heeft bevinden
 - bescherming van het **land van nationaliteit of, bij gebreke aan nationaliteit, gewone verblijfplaats** niet kunnen of, wegens deze vrees, niet willen invoeren

Probleemstelling

- Hoe geloofwaardigheid beoordelen van nationaliteit?
- Wat indien asielzoeker vrees inroept voor schadelijke traditionele praktijk (*infra* STP: naast « klassiekers » ook gendergebonden verwaarlozing, gedwongen sterilisatie, infanticide, ontzeggen van recht op onderwijs of werkgelegenheid aan vrouwen/meisjes) maar er bestaat twijfel over de nationaliteit/origine/identiteit? Terwijl in vele STP gevallen over de andere constitutieve elementen van de vluchtelingendefinitie (vervolging, link Conventiegrond, zich buiten het land bevinden, geen nationale beschermingsmogelijkheid) weinig twijfel bestaat.

Westerveen: geloofwaardigheid en COI

- **Vaststelling:** vaak wordt asielzoeker onderworpen aan indringende ondervraging. De DM (decision maker) vertrekt van eigen kennis na onderzoek van COI en toetst of de asielzoeker hetzelfde weet. Daarom vaak in beslissingen/arresten: « wat hij/zij redelijkerwijs had moeten weten ».
- Terwijl het standaardmodel vd beoordeling van geloofwaardigheid vd afkomst vertrekt van de verklaringen van de asielzoeker « free narrative » en die toetst aan feiten bekend uit COI.

Westerveen: geloofwaardigheid en COI

- **Twee vragen:** juridisch en psychologisch

1) **juridisch:** Kan men uit onzekere gegevens, harde conclusies trekken? Kan men uit het verkeerd beantwoorden van kennisvragen over land van herkomst, met zekerheid stellen dat de persoon niet aannemelijk maakt van dat land afkomstig te zijn?=> voorzichtigheid is aangewezen

2) **psychologisch:** Sluiten vragen mbt politiek, topografie, aardrijkskunde aan bij persoonlijk interesseveld van het individu?

Westerveen: geloofwaardigheid en COI

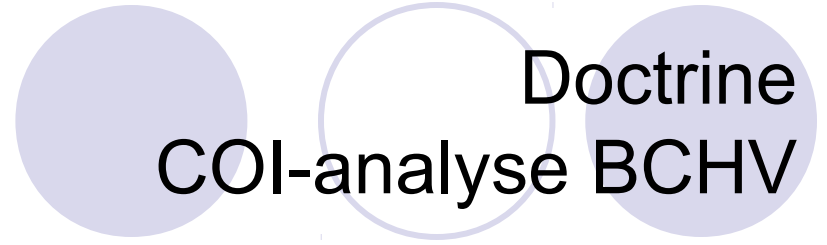
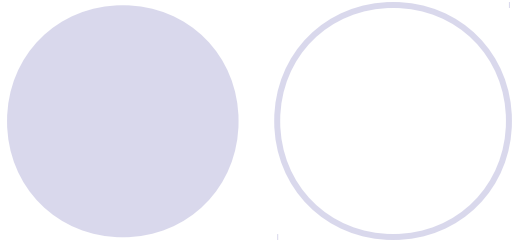
- **Conclusie:**

1) DM is vaak expert in COI aangaande de door hem/haar behandelde landen. Vaak wordt een gelijkaardige expertise (teveel kennis) verwacht van de asielzoeker.
(cfr Ullah v. Canada, 22 november 2000)

2) standaard waaraan kennis wordt getoetst, dient vast te staan en men dient (meer) rekening te houden met profiel asielzoeker

3) transparantie: bronnen van DM dienen kenbaar te zijn voor asielzoeker

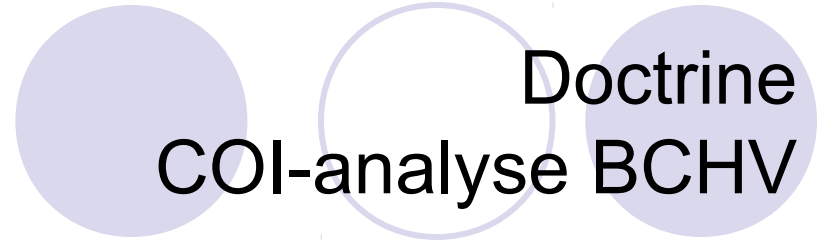
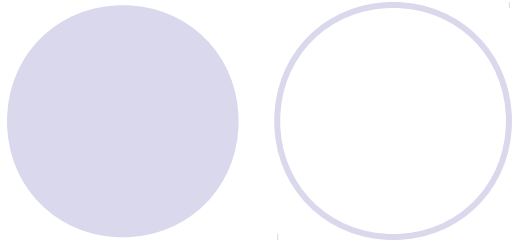
4) gevaar van “over-reliance” op de COI en het buiten beschouwing laten van relaas asielzoeker

Doctrine COI-analyse BCHV

ettelijk kader:

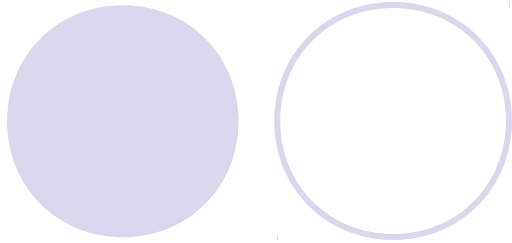
- Internationaal: Vluchtelingenverdrag (interpretatie door de Guide des procédures) “gegronde vervolgingsvrees”:
- Europees: art. 4,3 art. 4,4 en art. 4,5 Kwalificatierichtlijn en art. 8,2 Procedurerichtlijn.

Vervolg wettelijk kader:

- Nationaal:

- art. 4,4 Kw. RI werd omgezet in art. 57/7 bis VW (vervolgning reeds ondergaan in het verleden is aanwijzing voor gegrondheid van de vrees)
- art. 4,5 Kw. RI werd omgezet in art. 57/7 ter VW (geloofwaardigheid bij gebrek aan bewijsmateriaal, beoordeling op basis van verklaringen, voorwaarden voor voordeel van de twijfel)
- art. 27 KB rechtspleging CGVS 2003 is de omzetting van art. 4,3 Kwalificatierichtlijn.

Doctrine

COI-analyse BCHV

Gebruik van COI in concrete dossiers bij de evaluatie van de afkomst

- **+punt:**
 - België heeft een zeer goed documentatie- en onderzoekscentrum.
 - zeer degelijke COI-rapporten in lijn met Common EU guidelines on COI etc.
- **Aanbevelingen:**
 - meer transparantie en toegankelijkheid van de dienst/rapporten voor asielzoekers en advocaten
 - meer gebruik van de dienst met geïndividualiseerde dossiergebonden vragen van de DM aan Cedoca
 - COI niet enkel gebruiken als basis voor kennistest mr als bewijselement voor (on)gegrondheid van de vrees

Doctrines analyse Abbink - Somalië

- **Wie?** Professor African Ethnic Studies, Universiteit Leiden
- **Wat?** Onderzoek op basis van 4 (geweigerde) administratieve asiédossiers naar geloofwaardigheid afkomst Zuid-Somalië
- **Resultaat:**
 - de assumptie dat alle Somali's met een uitgewerkte clanfamiliekaart v.h. Somalische volk rondlopen, klopt niet voor 90% van de Somali's. Doorvragen over clanverdelingen is niet pertinent want veel te veel kennis wordt verondersteld.
 - igv plaatsnamen, dorpsnamen, winkels, overheidsgebouwen etc. moet men rekening houden dat vele Somali's analfabeet zijn en de vele kleine dorpjes niet kunnen kennen.
 - dat men die vele tientallen afkortingen niet kent, moet niet zo zwaar worden gewogen.

=> Het lijkt geen twijfel dat deze vier asielzoekers voor hun aankomst in België in Zuid-Somalië woonden.

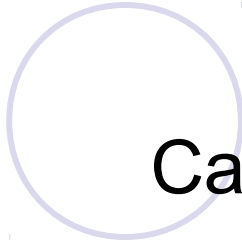
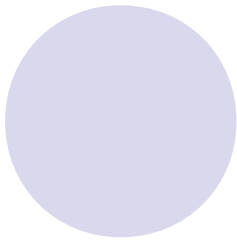
Analyse Van Bijlert - Afghanistan

- **Wie?** Co-directeur van Afghanistan Analysts Network
- **Wat?** Onderzoek op basis van 4 (geweigerde) administratieve asioldossiers naar geloofwaardigheid afkomst Afghanistan (specifieke regio)
- **Resultaat:** geen uitspraak over de dossiers, wel opm.'n:
 - de DM beschikt over bronnen die niet altijd aansluiten bij de belevingswereld vd asielzoeker, probeert zich wel in te leven in situatie van de persoon
 - het niet kunnen antwoorden op gesloten vragen vd DM betekent niet dat het verhaal ongeloofwaardig is
 - het stellen van “juiste” vragen wordt bemoeilijkt door het versimpelde karakter en de bewuste afvlakking van de asielverhalen door de asielzoekers

Analyse Van Bijlert - Afghanistan

- Vervolg resultaat:

- vd meeste Afghanen kan niet verwacht worden dat ze net die details kennen die op het lijstje van de DM staan, maar de meeste Afghanen, hoe jong en ongeschoold ook, weten meestal wel de **voor hen relevante** details over lokale machtsverhoudingen en conflicten, lokale geografie en kunnen bepaalde bekende data in de Afghaanse kalender geven. Maar niet iedereen gebruikt de kalender in het dagelijks leven of voor gebeurtenissen in het eigen leven.

Doctrine

Carlier: la théorie des trois échelles

- 3 échelles

R
Risque
(crainte)

P
Persécution

P
Preuve
(avec
raison)

50%

41%

10%

Carlier: la théorie des trois échelles

Deze theorie als hulp bij beoordeling van de gegrondheid van de vrees in geval van twijfel over nationaliteit in STP gevallen?

- Risico: volgens Carlier minstens 10%
- Vervolging (ernst van de feiten): minstens 50%
- Bewijs: minstens 41%

=> om erkend te worden als vluchteling dient men minstens 60% te halen maar de drie elementen dienen cumulatief in overweging genomen te worden en kunnen fungeren als communicerende vaten.

Carlier: la théorie des trois échelles

- Concreet voorbeeld in kader van STP:

Feiten: vrouw uit Hoorn van Afrika vreest FGM voor haar dochter. Ze legt medische attesten voor: is zelf besneden Type III, dochter niet. Twijfel mbt haar afkomst.

- **Risico:** COI mbt Hoorn van Afrika laat geen twijfel, risico op besnijdenis ligt zeer hoog (vaak tussen 90-98% vd vrouwen zijn besneden)

- **Vervolging:** constante rechtspraak in België dat FGM, zeker zoals toegepast in Hoorn van Afrika, vervolging uitmaakt

Carlier: la théorie des trois échelles

- - **Bewijs:** asielzoeker legt wel bewijs van vervolging in het verleden, maar niet van nationaliteit voor

=> volgens théorie des trois échelles: aangezien hoog percentage voor risico en vervolging, dient maar een laag percentage te worden vereist op vlak van bewijs nationaliteit.

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Arrest 1: RvV 18 januari '10, nr. 37.099

- **Feiten:** asielzoeker onderging vrouwenbesnijdenis op jonge leeftijd, vreest herbesnijdenis. Ze werd gevraagd moeder op te volgen als vrouwenbesnijdster, ze weigerde. Hiervoor geslagen door stiefvader. Ook vrees voor gedwongen inlijving en misbruik als seksslaaf.
- **CGVS:** weigering vluchtelingenstatuut en SB want Ethiopische nationaliteit is niet aannemelijk

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Vervolg arrest 1

- Raad:

- « het bewijs van identiteit maakt een essentieel element uit in iedere procedure »
- « **ten overvloede** stelt de Raad vast dat verzoekster geen enkel nuttig element aanbrengt om de aangebrachte vervolgingsfeiten te staven »
- SB: « verzoekster maakt niet aannemelijk dat de afweging van het reële risico (in de zin van art. 48/4, §2, a) en b) VW) dient te gebeuren ten opzichte van de situatie in Ethiopië »

=> weigering

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Vervolg arrest 1

Point of concern: uitwijzing kan worden uitgevoerd naar Ethiopië, ook al wordt nationaliteit betwijfeld (DVZ houdt geen rekening met twijfel nationaliteit door CGVS/RvV)

=> potentiële protection gap als onderzoek beperkt wordt tot geloofwaardigheid nationaliteit (onvolledig determinatie-onderzoek)

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Arrest 2: RvV Algemene Vergadering 24 juni '10, 45.395

- Feiten: Somalische alleenstaande vrouw, origine wordt niet betwist, wel haar nationaliteit. Moeder is Ethiopisch, vader Somali. Drie minderjarige kinderen waarvan 1 dochter. Medische attesten bevestigen besnijdenis vrouw type III, dochter niet besneden. Vrouw dient tweede AA in op grond van vrees voor besnijdenis dochter.
- COI: 98% van de vrouwen in Somalië zijn besneden, in Ethiopië 90%

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Vervolg arrest 2:

- CGVS: “*het afleggen van geloofwaardige verklaringen aangaande nationaliteit en identiteit dient als een absolute voorwaarde te worden gesteld om in aanmerking te komen voor internationale bescherming.*”
- Raad: “*de voorwaarden vermeld in art. 43/3 §1 VW moeten cumulatief vervuld zijn teneinde verzoekende partij als vluchteling te erkennen. **Het onderzoek van de ene voorwaarde sluit het onderzoek van de andere niet uit.***” (pt 4.1.3.2.2.)

=> de Raad stelt in hoofde van de verzoekende partij een gegronde vrees voor vervolging vast om reden van haar politieke overtuiging (arrest pt 4.1.4.)

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Vervolg arrest 2: mbt aannemelijk maken van de nationaliteit

Raad: “het land van bescherming moet worden vastgesteld” (pt 4.2.3.2.)

- RvV heeft geen rechtsmacht om te beslissen wat de nationaliteit van een asielzoeker is (art. 144 en 145 GW) **maar dit mag niet tot gevolg hebben dat het onderzoek van de gegrondheid van de asielaanvraag onmogelijk wordt gemaakt.**

-in geval van twijfel over de nationaliteit van de asielzoeker (...) komt het beide partijen toe de Raad zo precies en gedetailleerd mogelijk in te lichten over de bepaling van het land ten aanzien van hetwelk het onderzoek van de beschermingsaanvraag dient te worden uitgevoerd.

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Vervolg arrest 2: mbt het **profiel** van de asielzoeker

- de beoordeling van de feitelijke kennis gebeurt “**in concreto**”. In de eerste plaats wordt rekening gehouden met de kennis ter zake in hoofde van de verzoekende partij van feitelijke gegevens **die behoren tot de onmiddellijke leefomgeving van de verzoekende partij**. Naargelang **de aard van het voorgehouden profiel**, kan ook rekening worden gehouden met de feitelijke kennis van de ruimere leefomgeving, waarbij deze kennis (...) uiteraard minder doorslaggevend is en er alleszins niet kan toe leiden dat de onwetendheid inzake gegevens binnen de onmiddellijke leefomgeving die de beoordeling het meest bepalen, buiten beschouwing wordt gelaten.” (pt 4.2.3.2.4.)

=> dossier laat de Raad niet toe te beoordelen of de verzoekende partij aannemelijk heeft gemaakt de Somalische nationaliteit te bezitten. De Raad vernietigt en stuurt terug naar het CGVS.

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Arrest 3: CCE 19 mei 2011, nr. 61.832 (drie rechters)

Feiten: eerste AA vals relaas aangaande gedwongen huwelijk. Tweede AA: alleenstaande vrouw van Somalische nationaliteit, heel haar leven in Djibouti geleefd. Vrouw haalt vrees aan op grond van zwangerschap van een buitenechtelijk kind en risico op herbesnijdenis (mevrouw werd besneden op jonge leeftijd). Haar dochter wordt geboren in België.

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Vervolg arrest 3:

- CGVS: ongeloofwaardig want niet duidelijk over welke aspecten asielzoeker allemaal heeft gelogen tijdens de eerste procedure en bovendien maakt ze haar Somalische identiteit niet aannemelijk, wat een essentieel element is van de asielaanvraag.
- Raad: twee discussiepunten:
 - 1) vaststelling van de feiten
 - 2) vaststelling vd Somalische nationaliteit

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Vervolg arrest 3:

- Vaststelling van de feiten:

COI: risico op her-infibulatie is heel hoog, zowel in Somalië als Djibuti ligt dit op '98% Het feit dat vrouw een buitenechtelijk kind heeft, verhoogt het risico nog.

=>La partie requérante a donc un **motif objectif de craindre d'être persécutée**. La lecture de la décision attaquée ne **permet pas de comprendre en quoi la circonstance qu'elle aurait par ailleurs fait des déclarations inexactes ou imprécises** sur d'autres aspects de sa déposition **priverait de fondement cette raison objective de craindre.** »

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Vervolg arrest 3:

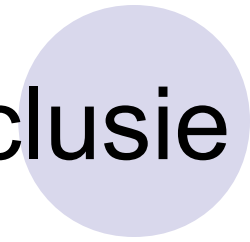
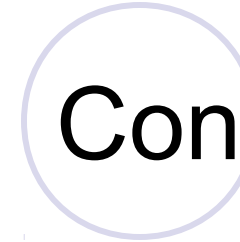
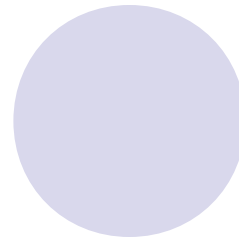
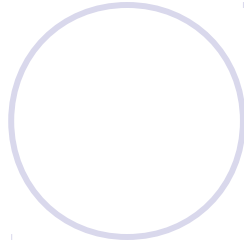
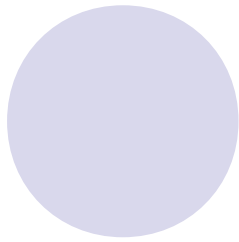
- 2) Vaststelling van de Somalische nationaliteit
 - Herhaling van de principes uit arrest supra (RvV geen rechtsmacht om nationaliteit vast te stellen, het komt toe aan de partijen om de Raad zo precies mogelijk in te lichten, het onderzoek gebeurt “in concreto”)
 - nieuw: in de situatie waarin de nationaliteit niet duidelijk is en de persoon ook niet apatride is, kan men zich laten inspireren door overweging 15 QD (richtlijnen UNHCR, Guide p. 22 § 89), de vraag moet op dezelfde manier worden beoordeeld als zou de persoon apatride zijn
- => prejudiciële vraag Hof van Justitie?

Rechtspraak RvV mbt vaststelling van het land van bescherming/herkomst

Vervolg arrest 3:

- ⇒ In casu diende het CGVS de vrees te beoordelen tav Djibouti, er bestaat geen discussie tussen de partijen dat het land van gewoonlijk verblijf Djibouti is.
- ⇒ De Raad beoordeelt zelf de vrees tov Djibouti en stelt mbt Somalië: « le Conseil observe que si la nationalité de la requérante venait à être établie, cette circonstance **serait sans incidence sur la solution à réserver à sa demande d'asile.** » FGM komt in Somalië ook in 98% van de gevallen voor en degenen die onder elkaar strijden om de controle over het land kunnen of willen geen bescherming geven.
- ⇒ vrouw wordt erkend

Conclusie

- Beoordeling geloofwaardigheid afkomst zeer moeilijk => voorzichtigheid geboden omwille van potentiële gevolgen (“errare humanum est”)
 - correct gebruik COI: eerst open vragen stellen en verklaringen van asielzoeker toetsen aan COI (enkel aanvullend gesloten vragen); niet omgekeerd kennis van asielzoeker toetsen aan expertise van DM
 - beoordeling kennis gebeurt “in concreto”, rekening houdend met het profiel
 - transparantie en toegankelijkheid COI voor alle partijen

Conclusie

- Determinatie van status en twijfel nationaliteit:
 - twijfel over nationaliteit mag **beoordeling ten gronde** niet onmogelijk maken, anders is determinatieproces onvolledig (risico op protection gap)
 - trois échelles: **bewijslast** op vlak van nationaliteit ligt lager als objectief **risico** ogv COI en **vervolging** overduidelijk zijn.
- => constante rechtspraak: “Raad is immers van mening dat de ongeloofwaardigheid van de verklaringen van de asielzoeker **hem er niet van vrijstelt zich *in fine* vragen te stellen over het bestaan van een vrees voor vervolging of van een risico op ernstige schade** die zou kunnen worden aangetoond door de gegevens van de zaak die voor zeker worden gehouden” (vb. RvV Algemene Vergadering 24 juni 2010, nr. 45.396)